

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Prejemanje in upravljanje je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
Dopisi se ne vračajo. — Št. pri čerkovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 D, za pol leta 90 D, za četrt leta 45 D, mesečno 15 D; za inozemstvo: 210 D. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO IX.

Telefon št. 552

LJUBLJANA, dne 14. januarja 1926.

Telefon št. 552

ŠTEV. 6.

Ing. Anton Sivie:

Gozdarstvo.

Splošno stanje v Sloveniji.*

Celokupna površina Slovenije meri 1.582.481 ha ali 15.823 kvadratnih kilometrov. Od te površine odpada 1.515.679 ha ali 15.156 km² na produktivna tla, ostalo pa tvorijo nerodovna tla (pečevje, skalovje, meline, ceste, trgi itd.).

Gozdov je v Sloveniji 679.578 ha ali 6796 km². V odstotkih izraženo imamo v Sloveniji 42,9% gozda na pravi celokupni površini tal.

Ker je Slovenija v upravnem oziru razdeljena na dve oblasti, naj razmerje gozda navedem tudi po oblastih. V območju ljubljanske oblasti, ki obsega 914.353 ha, od kojih je 871.029 ha produktivne zemlje, imamo 406.555 ha gozdov, v mariborski pa, ki obsega 668.128 ha, od kojih je 644.650 ha produktivne zemlje, je 273.923 ha gozdov. (Pri ljubljanski oblasti Kastva, pri mariborski Medžimurja nisem pristel.)

Protežna večina gozdov stoji na absolutno gozdnih tleh, ki pod navadnimi razmerami niso sposobna za izpremembo v njivo, travnik in podobno. Med absolutna gozdna tla spadajo v prvi vrsti tudi izrazita kraška tla, ki jih poznamo prav dobro.

V gozdih Slovenije so zastopane raznolične drevesne vrste. Imamo igličaste čiste sestoje (v ljubljanski oblasti zastopane z 28,2%, v mariborski s 44,2%), čisto bukovo (v ljubljanski oblasti 30%, v mariborski 19,54%), čisto hrastovino (v ljubljanski oblasti samo 2%, v mariborski 0,76%), dalje gozde, ki so v njih pomešani razni listavci (v ljubljanski oblasti 8,4%, v mariborski 6,5%); največ pa je gozdov, v katerih so pomešani iglavci z listavci (v ljubljanski oblasti 31,4%, v mariborski 29%).

Med iglavci prevladuje smreka, na kraškem ozemlju (okolica Kočevja, Vrhnike, Cerklje, Snežnika, Logatca itd.) pa jelka. Po nizkem gričevju in po naplavinah Save in Drave in po prekmurskih holmih so sestoji belelega bora. Med listavci je najbolje zastopana bukev, izjemši Prekmurje, kjer je bukev redka, več pa je tam jelše, jesena, hrasta, akacije, topolov in dr. Po goratih planinskih krajih nam prav dobro uspeva macesen, ob robu gozdne vegetacijske meje pa pokriva razsežna gorska pobočja rušje ali plazeči se bor, posebno v srezih: Radovljica, Kranj, Kamnik, Gornji grad. Z rušjem obraščeni prostori v davčnem katastru večinoma niso uvrščeni med gozde.

Mnogo pašnikov v srednjih legah je močno zaraščenih z mladimi in stariimi gozdnimi sestoji in ponekod (n. pr. kočevski srez) iz njih krijejo potrebo lesa in drv za domačo porabo.

Po vrsti vzgojevanja imamo v Sloveniji v pretežni večini takozvane visoke ali visokostebelne gozde (v ljubljanski oblasti 94,88%, v mariborski pa 86,34%). Nizkih gozdov ali gozdov nizke rasti, ki jih ukoriščajo posestniki največ za koloseke v vinogradnih legah, ali za dobivanje hrastovega lubja, je razmeroma malo (v ljubljanski oblasti 2,8%, v mariborski 4,10%). Malo je tudi takozvanih srednjih gozdov, kombinacije visoke in nizke gozdne rasti (v ljubljanski oblasti

2,2%, v mariborski 9,56%). Vzrok, da imamo največ visokih gozdov, je vsaj deloma intenzivno gozdno gospodarstvo in pa varstveni značaj naših, večinoma v hribovitih krajih razprostirajočih se gozdov.

Ukoriščanje gozdov se običajno vrši na prebiralen način. Ta način ukoriščanja je posebno primeren za malega posestnika, ki seka les v svojem malem deležu v prvi vrsti za vsakoletno domačo potrebo. Mnogo je tudi takih gozdnih krajev, kjer so, kakor sem že omenil, absolutna in kraška gozdna tla pogostoma na strmih pobočjih, koder iz javnih in gospodarskih ozirov skoro ne kaže gozde drugače izsekavati, kakor s prebiranjem drevja.

Kar se tiče lastništva, so gozdi v Sloveniji prav različno porazdeljeni. Iz sledečih podatkov je povzeti, da je pri nas mali posestnik s svojim večjim ali manjšim individualnim gozdnim posestvom razmeroma precej dobro zastopan. V Sloveniji je:

Državnih gozdov, med katere štejem poleg sestojev na Jelovci in nad Ratečami tudi gozde državnih šol, smodnišnice v Kamniku, državnih zdravilišč in drugih državnih ustanov, 1687 ha ali 0,26%.

Gozdov državnih železnic 1039 ha ali 0,15%.

Gozdov Kranjskega verskega zaklada 18.208 ha ali 2,02%.

Gozdov pokrajine in okrajev 176 ha ali 0,02%.

Občinskih, vaških gozdov 4915 ha ali 0,72%.

Cerkvenih gozdov 1405 ha ali 0,21%.

Gozdov župnih in drugih nadarbin 3994 ha ali 0,58%.

Gozdov samostanov 3248 ha ali 0,47%.

Gozdov škofij 7623 ha ali 1,12%.

Solastnikov ali sosesestnikov (sopripravičencev) 17.707 ha ali 2,61%.

Gozdov delniških družb 5785 ha ali 0,85%.

Gozdov bank in zadrug 3578 ha ali 0,52%.

Gozdov hranilnic, posojilnic 240 ha ali 0,03%.

Gozdov individualnih posestnikov (večjih, srednjih, malih) 609.973 ha ali 89,78%.

(Dalje sledi.)

Gospodarski pomen morja za kraljevino S. H. S.

Jugoslovanska jadranska obala s svojimi lukami tvori s kraljevino SHS gospodarsko enoto. Posest morja nudi Jugoslaviji naravno, prosto in ceneno zvezno pot s svetovnim gospodarstvom. Kraljevina SHS je izrazito agrarna država. Radi potrebne, zelo razvite izvozne in uvozne trgovine v agrarnih in industrijskih proizvodih je za našo državo obstoj cenjenih prometnih sredstev velikega pomena, da uspešneje tekmuje z drugimi agrarnimi državami, kakor Rumunija in Ogrska. Morje ima veliko večji gospodarski pomen za jugoslovansko svetovno trgovino, kakor sedanje njene suhozemske vodne ceste, ki imajo z izjemo Donave le v lokalnem prometu svojo gospodarsko vrednost, medtem ko nudi morje prosto, direktno in ceneno prometno zvezo s celim svetom. Donava omogočuje jugoslovanski svetovni trgovini samo promet z gotovimi državami, kakor z Avstrijo, s Češkoslovaško in z Nemčijo, na drugi strani pa zvezo s Črnim morjem. Glavni odjemalci jugoslovanskih

agrarne proizvodov so srednja, zapadna, južna Evropa in Levanta. Glavna pot naše izvozne trgovine za južno in zapadno Evropo gre preko vzhodno-jadranskih luk, za srednjo Evropo pa po Donavi. Jugoslavija izkazuje v svoji agrarni produkciji velik prebitok in če se jugoslovanska gospodarska politika usmeri v pravcu povzdige in intenziviranja poljedelstva, predstavljajo jugoslovanska jadranska pristanišča veliki aktivum v jugoslovanski gospodarski bilanci. S premišljeno prometno, tarifno, parobrodarsko in carinsko politiko si lahko napravi Jugoslavija veliko rento s preokrenitvijo trgovskega prometa od dragih suhozemskih poti na morje in suhozemske vodne ceste.

Današnja tonaža presega domače potrebe, tako da si morajo jugoslovanska parobrodarska društva iskati opravila na svetovnem tovarnem trgu, kar se jim je vključilo na tem trgu dobičkanosno posrečilo. Edini vzrok tega je absolutno pomanjkanje dobrih in zadostnih kopnih prometnih poti k morju in tako se dogaja, da se jugoslovanski izvozni produkti izvažajo celo v Italijo in Francijo z drago železnico.

Jugoslavija izvažala samo svoje poljedelske produkte kakor žito, les, živino, slive itd. Italija pred vsem in Levanta so odjemalci za les, Italija tudi za žito in živino, srednja in zapadna Evropa za žito in živino v prvi vrsti. Mnogo izvoza samo v teh treh svetovno-trgovinskih produktih žita, lesa in živine bi zadostno zaposlila jugoslovansko morsko parobrodarstvo, če bi imel eksport svoja pota k morju olajšana.

Tudi uvozni promet nudi ugodno sliko za jugoslovansko parobrodarstvo. Avstrija, Češkoslovaška in tudi Nemčija so s pomočjo Donave, drugi glavni jugoslovanski dobavnik kakor Francija, Italija pa so s pomočjo morske poti dosegljivi. V očigled velike cenosti morske poti in suhozemskih vodnih cest napram kopnim prometnim sredstvom je tudi pri jugoslovanski uvozni trgovini ta prometna pot velike važnosti za jugoslovansko narodno gospodarstvo.

Jugoslovansko parobrodarstvo je tesno zvezano z narodnim gospodarstvom; je in bo ostalo vezano na domače narodno gospodarstvo. To se pravi, da bo komaj moglo nastopati kot samostojni faktor v svetovnem parobrodarstvu in sicer iz sledečih vzrokov: Jadransko morje je več ali manj zaprto morje in tudi kraljevina SHS ne leži tako odprta na svetovno-prometnih črtah, kakor druge države z morsko obaljo. Parobrodarstvo je v prvi vrsti poklicano olajšati gradnjo in napredek jugoslovanskega narodnega gospodarstva in mu z gradbo lahkih, cenjenih in dobro obratujočih prometnih poti osigurati zvezo s svetovnim gospodarstvom. Na drugi strani je pa jugoslovanska parobrodarska politika poklicana osigurati

svoji trgovski mornarici po možnosti največji del morskega prometa in ji z vsemi sredstvi pripomoči do velikega razvoja. Seveda se mora v to svrhu najprej skrbeti za hitro, dobro in ceneno zvezo jugoslovanskih luk z zaledjem, da se tako omogoči hitri in ceneni transport blaga iz notranjosti države k morju in obratno. Tudi luke se morajo tako zgraditi, da bodo odgovarjale današnjim gospodarskim zahtevam. Radi takih nedostatkov izvažala in uvažala Jugoslavija še danes preko tujih luk in tako pride tovarni zaslužek tujemu parobrodarstvu v dobro. Jugoslovansko narodno gospodarstvo utrpel raditega nenadomestljive letne izgube. Ker je morje mednarodno, nudi domače parobrodarstvo svoji državi nekako povečanje naravnih meja tako, da se dobiček domače produkcije še za tovarni dobiček poveča. Za trgovino lastne države s tujimi državami združuje pomanjkanje lastnih ladij ne samo izgubo tovarnega zaslužka, temveč tudi zadržek izvoza.

Odveč je še posebno poudarjati kolike važnosti je morska obala za celo jugoslovansko gospodarsko življenje. Brez teh svojih naravnih poti za spečavanje bi se kraljevina SHS nahajala v istem stanju kakor Srbija pred vojno, ki je morala, da ne bi podlegla gospodarskemu pritisku obdajajočih jo sil in da bi ne zašla v njih gospodarsko odvisnost, vse svoje moči porabiti za to, da bi si priskrbel svoj dohod do morja.

Gospodarstvo Trsta v letu 1925.

Za tržaške posestnike ladij je bilo preteklo leto zelo težko. Veliko je bilo ovir, ki so tržaškemu prometu nasprotovale. Splošni položaj prometnega trga gotovo ni bil ugoden, prav tako pa tudi ne vedno močnejša ofenziva nemških državnih železnic proti Trstu. Prišlo so pa zraven še notranje težkoče, tako posebno vprašanje državnih subvencij; šlo je za to, kdo naj dobi večjo podporo, ali Genova ali Benetke ali Trst ali Reka. Kljub vsemu temu so pa merodajni krogi z letnim zaključkom zadovoljni. Splošna bilanca se zadovoljivo zaključuje; kot aktivno postojanko za bodočnost biležije tržaške plovne družbe modernizirano brodogradništvo in cel kup novih načrtov.

Tonaža Trsta in Reke je znašala ob začetku svetovne vojske več kot 1 milijon registerton. Odštevši vse vojne in povojne zgube je ostala obema pristaniščema po vojni še zmeraj tonaža 500.000 do 600.000 registerton (1 registertona = 2'83 m³). Po koncu vojske je pogodba med Bertoliniem in Trumbićem uredila vprašanje delitve jadranske tonaže po načelu domovanja lastnikov ladij; šele na ta način je bil omogočen začetek mirnega razvoja. Jugoslavija je dobila okoli 100.000 registerton, večinoma tovar-

Prijateljem »Trgovskega Lista«!

Zvest svojim nalogam stoji »Trgovski list« vedno na braniku interesov naše trgovine, industrije in obrti. Težka gospodarska kriza, pomanjkanje denarja, stalne spremembe v zakonodaji, ki trgovcu in producentu ni naklonjena, vse to prav znatno ovira razvoj naše podjetnosti in »Trgovski list« čakajo še težke in odgovorne naloge, ki jih bo mogel uspešno izpolniti samo pri izdatni podpori s strani naših gospodarskih krogov. Zato naj si vsak trgovec, industrialec in obrtnik, ki do danes še ni bil naročnik lista, list takoj naroči, kdor pa je že naročnik, naj listu pridobi vsaj enega novega naročnika. Kdor podpira list, podpira tako interese celokupnega narodnega gospodarstva, kakor tudi interese svojega lastnega podjetja.

»TRGOVSKI LIST«.

* Podroben vpogled v stanje gozdarstva daje opis: »Gozdarstvo Slovenije«, ki ga je priobčil ing. Sivie v »Šumarskem listu«, letnik 1925. (Štev. 1 do 4, 6 do 8, 10 do 12). Op. ured.

ne in obrežne ladje. Tržaške veletvrdke Lloyd, Cosulich, Tripovich itd. so ohranile svoje ladjeve in so ga v letih ugodne vozninske in transportne konjunktore 1920—1921 še obnovile in izpopolnile. Prišli sta leti krize 1922 in 1923; ti dve leti in pa negotovost glede plovbnih podpor so za daljšo dobo onemogočili vsako dalekosežnejšo inicijativo. Skoraj vsak večji tržaški obrat nam pokaže, da se je pričelo boljšanje s finančno podporo podjetij v letu 1924. Tržaški Lloyd je zvišal svoj akcijski kapital od 28 milijonov na 100 milijonov lir, Cosulich postopoma od 27 na 60, na 150 in slednjič na 250 milijonov lir itd.

Iz zvišanja glavne izvirajoča denarna sredstva so porabili večinoma za obnovo in moderniziranje ladij. Zanimivo v tem oziru je to, da so tržaški ladjedelničarji glede motornih ladij v Italiji vodilni. Kljub višjim gradbenim stroškom prinese motorna ladja toliko prihranka v obratnih stroških in zvišanja tovarnega prostora ter toliko drugih ugodnosti, da se njih gradba zmeraj bolj splača. »Trgovski list« je že večkrat pisal o tem. Posebej je še treba poudariti sklep podjetja »Cosulich«, da zgradi dve motorni ladji z vsebino 23.500 registrirton za potniški promet v Južno Ameriko; ladji bosta začeli letos voziti. Tudi o tem je »Trgovski list« že pisal. Ladjedelniški krogi ta pokret s posebnim zanimanjem zasledujejo; saj gre za dve od največjih motornih ladij sveta. Tržaško ladjedelništvo hoče menda z gradbo teh dveh ladij svetu pokazati, kaj zna. Tržaški Lloyd v prometu z Indijo motorne ladje že z največjim uspehom uporablja.

Z novimi ladijskimi gradbami se je pomnožila tržaška na več kot 700.000 brutoregistrirton, več kot je znašala vsa predvojna avstroogrška trgovska mornarica; s tem je prišel Trst na drugo mesto vseh italijanskih pristanišč in je danes največje italijansko pristanišče za Genova. Trst in Reka skupaj — reška plovba je popolnoma odvisna od tržaške — imata danes četrtno vse italijanske trgovske tonaže. Produkcija tržaških ladjedelnic je pa večja kot produkcija vseh drugih italijanskih ladjedelnic skupaj; in kar je najbolj zanimivo, v Trstu naroča ladje — Genova.

Pomnožena tonaža in zboljšanje nekaterih prometnih pogojev sta omogočila nadaljnjo razširjenje plovbe. Tržaški Lloyd je v preteklem letu na novo vpeljal jako dobro ekspresno vožnjo v Carigrad, prav tako novo vožnjo v Palestino, je podvojil črte v Egejsko morje in je organiziral poleg podpiranih prog v Indijo in na Kitajsko tudi še proste vzporedne črte. Tvrdka Cosulich je svojo zvezo z Ameriko izpopolnila in je bombažovo progo iz mehiških pristanišč tako uredila, da je zagotovljen odhod vsakih 14 dni, natančno na naprej določen dan. V Južni Ameriki je prišlo poleg prejšnjih pristanišč zraven še pristanišče Montevideo. »Navigazione Libera Triestina« je vpeljala novo zvezo s Kalifornijo preko Panamskega prekopa, dalje proti v Zahodno in

Vzhodno Afriko. Reška »Adria« je izpopolnila zvezo v Severno Evropo in ima v načrtu brzevožno zvezo z Londonom. Dobro vplivajo pri vseh novih zvezah in načrtih medsebojni stiki med Trstom, Reko, Benetkami, Barijem in Genovo.

Organični gradbeni načrt je postal v prvi vrsti mogoč z ureditvijo subvencijskega vprašanja; napravili so načrt za najmanj deset let naprej. Italijanske predvojne subvencije so šle do 25 milijonov lir in so šle večinoma v blagajne genovskih podjetij, ki so upravljala tudi proge iz Benetk ven. Vzporédno z njimi so šle pač tudi avstroogrške subvencije v približno isti višini. Izenačenje interesov različnih pristanišč po vojni ni bila nič kaj lahka naloga, otežkočena tembolj, ker je novo politično oblikovanje redilo nove potrebe in nove prometne smeri. Rešitev iz leta 1925 je smatrali za tržaško ladjedelništvo kot zadovoljiva. Podpirane obrate so razdelili v dve skupini: v one v ožjem smislu s poštanim značajem in strogim vladnim nadzorstvom ter v take z omejenim vladnim vplivom, kjer odgovarja podpora približno poštini podpori. V kolikor so se pogajanja dokončala, znašajo letne podpore skupaj 172.4 milijonov lir, koja vsota se bo pa najbrž še zvišala. Od 172.4 milijonov je prišlo na jadransko pristanišče 83 milijonov lir, na Genova, Neapol in Livorno pa 89.4 milijonov. Trst je dobil ca 41 milijonov lir, Benetke, 15, Reka 10, Bari 15, druga pristanišča 2 milijona.

Zanimivo je, da so oddali vse iz Adrije odhajajoče levantinske proge in večino vožnje čez Sues Tržaškemu Lloyd, ki je oskrboval na ta način tudi Benetke in Reko. Tripovich je dobil podporo za črto v Severno Afriko z Marokom, »Adria« za črte med Špansko in v Severno Evropo, »Libera« za Kalifornijo, Vzhodno in Zahodno Afriko. Zato so razširili tudi jadransko obrežno službo. Seveda so vsled tega omogočena tudi obširna naročila novih ladij.

Tržaški blagovni promet je dosegel v letu 1924 v železniški vožnji s skoraj 30 milijoni meterskih stotov in z 28.6 milijoni v morskimi vožnji dosegljivi višek. V letu 1925 je bil nekoliko manjši, zlasti vsled hujše konkurence severoevropskih pristanišč in vsled večje udeležbe Reke na pomorskem prometu. Vendar so v 11 mesecih prepeljali po železnici 23.7 milijonov m. stotov blaga, po morju pa 26 milijonov. Končni zaključek bo napram lani samo za par odstotkov slabši. Bodočnost dobro kaže, zahteva pa vsled vedno hujše konkurence podvojeno pozornost.

Glede pristaniškega prometa so sklenili že prej, da se uprava tržaških skladišč izroči mešanemu konsorcijsu, s čimer dobijo uporabitelji pristanišča večji vpliv in kar bo obrat v pristanišču industrializiralo. Obilna denarna sredstva, ki jih je dala vlada na razpolago, bodo delomožnost pristanišča povečala.

Na železniško - tehniškem polju pozdravljajo tržaški gospodarski krogi z veseljem novo organizacijo Južne

železnice in ustanovitev posebnega odbora nasledstvenih držav; na tem polju se lahko razmotrivajo skupna prometna vprašanja in jih je mogoče hitreje rešiti. Čeprav so prešle proge v lastnino dotičnih držav, so v Trstu bili vendar zelo veseli, da je ostala pri življenju skupna inštitucija, z zdravim jedrom, ki ima vse pogoje lepega razvoja.

V zadnjem času se veliko govori in piše o osrednjeevropskih skupnih gospodarskih organizacijah, o mednarodnem sodelovanju na polju meddržavnega transporta itd. Seveda se v Trstu za to zelo zanimajo.

Izredna glavna skupščina Zveze industrijcev.

V petek dne 15. januarja t. l. se vrši ob 10.30 uri predpoldne v dvorani društva »Kazino«, Ljubljana, Kongresni trg 1.

I. IZREDNA GLAVNA SKUPŠČINA ZVEZE INDUSTRIJCEV.

Na dnevnem redu je: Državna industrijska politika in naša industrija. — Poleg članov Zveze industrijcev so se na to prireditve povabila pristojna uradna mesta, gospodarske organizacije in predstavniki slovenskih političnih strank.

Glavna skupščina naj imenom neposredno prizadetih gospodarskih činiteljev manifestira proti demontažni politiki, ki ogrožava gospodarstvo Slovenije.

Trgovina.

Ratifikacija rusko-turške pogodbe. — Predsedstvo centralnega izvrševalnega odbora Unije socialističnih sovjetskih republik je ratificiralo v Parizu sklenjeno rusko-turško pogodbo.

Konkurzi v Nemčiji. — V Nemčiji je bilo v mesecu decembru 1925 otvorenih 1690 konkurzov in 1368 poslovnih nadzorstev. Število se je izdatno pomnožilo, kajti v mesecu novembru l. 1925 je bilo otvorenih samo 1343 konkurzov in 967 poslovnih nadzorstev.

Švicarske uvozne omejitve so ukinjene. Švicarski zvezni svet je z dnem 1. januarja t. l. ukinil vse dosedanje omejitve za uvoz v Švico. Vsled tega se je istčasno razpustila sekcija za uvoz in izvoz pri zvezni vladi, oddelku za narodno gospodarstvo.

Švicarski gospodarski krogi za vzpostavitev trgovinskih stikov z Rusijo. — Švicarsko časopisje že nekaj časa vodi kampanjo za vzpostavitev diplomatskih in trgovinskih stikov z Rusijo. Švicarski bojot Rusije je po izjavi iz industrijskih krogov za švicarski izvoz zelo škodljiv.

Odkod največ uvozimo in kam največ izvažamo blaga. Po oficijelnih podatkih o našem uvozu in izvozu za prvih 10 mesecev prejšnjega leta smo v tem času uvozili blaga iz Italije za 1.339.784.396 Din, kar pomeni 19.82% našega celokupnega uvoza. Na drugem mestu stoji Češkoslovaška, iz katere smo uvozili blaga za 1.243.076.868 Din, kar predstavlja 18.39% celokupnega uvoza, nato sledi Avstrija, iz katere smo uvozili blaga za

1.192.306.289 Din, kar predstavlja 17.63% celokupnega uvoza.

Električni motorji, transmisije, sesalke, lokomotive itd., vse v najboljšem stanju in v velikanskih zalogah ponuja tvrdka George Cohen & Armstrong, London, 2 Victoria Street, Abbey House.

Za poslovne stike s Solunom. Union de Producteurs et Industriels Greco-Yugoslaves je otvorila v Solunu v palači Jugoslovenskega doma svojo pisarno. Uredila bo tudi trgovski muzej, v katerem bodo razstavljeni vsi proizvodi kraljevine SHS. Ker se vrši v Solunu meseca maja t. l. Mednarodna razstava, pri kateri bo sodeloval tudi trgovski muzej, poziva imenovana zveza vse naše producente, da ji pošljejo svoje proizvode in to kot vzorce carine prosto. Priloženi morajo biti tudi ceniki in sicer franko cif Solun. Ravnateljstvo muzeja je v rokah g. L. D. Timiljića.

Industrija.

Zaposlevanje inozemcev. Zbornica za trgovino, obrt in industrijo je dobila glede izdaje uradnih potrdil inozemcem, ki so bili zaposleni v naši državi pred 14. junijem 1922, naslednji razglas Inspekcije dela v Ljubljani: »Na temelju predpisa v § 7. Pravilnika o zaposlevanju tujih delavcev (Uradni list št. 362/108 ex 1925), ki ga je dne 24. novembra 1925 pod št. »O« br. 376/IV. izdal gospod minister socialne politike, se pozivljajo vsi oni inozemci, ki so bili zaposleni na ozemlju Kraljevine Srbije, Hrvatov in Slovencev že pred dnem 14. junija 1922 leta, da vložijo pri tukašnjem uradu prošnje v svrhu izstavitve uradnih potrdil, da se nanje odredbe § 103. Zakona o zaščiti delavcev z dne 28. februarja 1922 ne nanašajo. — Obenem s pravilno (Din 25) kolkovano prošnjo treba predložiti povsem verodostojne dokaze, da so bili res zaposleni na ozemlju naše države že pred dnem 14. junija 1922. Razen tega naj predložijo tudi dokaze o svoji strokovni kvalifikaciji, o vrsti posla, ki ga opravljajo in podatke o podjetju (podjetjih) kjer so (oziroma so bili) zaposleni. Na temelju teh prošenj bo Inspekcija Dela izstavila prošilec potrebne uradne izkaznice, da zanje predpisi § 102. Zakona o zaščiti delavcev ne veljajo in da smejo biti svobodno in brez oviranja zaposleni na ozemlju naše države. — Teh prošenj ne morejo vlagati delodajalci, temveč jih morajo vložiti prizadeti inozemski delavci, oziroma uslužbenci sami in brez ozira na vrsto in značaj njihovega posla. Rok za vlaganje prošenj poteče z dnem 28. februarja 1926. Proti inozemcem, ki bi v stavljenem roku neopravičeno ne vložili predpisanih prošenj, bo Inspekcija Dela uvedla z zakonom predpisano kazensko postopanje. Razen tega se bo smatralo, da veljajo zanje predpisi § 102. Zakona o zaščiti delavcev in se jim bo v slučaju, da nimajo potrebnega uradnega dovoljenja za zaposlenje v smislu predpisa § 20. gori navedenega pravilnika prepovedala nadaljna zaposlitev v naši državi. — Inspekcija dela v Ljubljani, 7. januarja 1926.«

Ameriška filmska industrija se bo spojila v zvezo, ki bo razpolagala z 250 milijoni dolarjev! Prevzela in upravljala bo 3000 kinov v Zedinjenih državah.

LISTEK.

Pravila naših delniških družb.

Univ. prof. dr. Milan Škerlj.

(Nadaljevanje.)

Naši statuti sicer vsebujejo konkurenčno prepoved, toda neredko ni izražena v smislu delniškega regulativa, pri čemer treba poudariti, da je to, kar zahteva regulativ, minimum, da se torej konkurenčna prepoved lahko postroži. Zlasti ena postrožitev je na dlani: prepoved sodelovanja pri istovrstnih družbah z omejeno zavezo, ki je regulativni ni mogel odrediti, ker l. 1899 družb z omejeno zavezo pri nas še ni bilo. Tudi glede zadrug more biti položaj enak. Sicer pa je konkurenčna prepoved v konkretnem primeru lahko dvorezno orožje, izguba odličnega strokovnjaka, ki začne na svojo roko podjetje iste vrste ali vstopi v tako podjetje kot član načelstva itd., je za družbo lahko večja škoda, nego privolitve, to si mora oni organ družbe, ki

je pozvan, da da ali odreče privolitev, pač prevdariti. Kar se tiče tega organa, se mi vidi povsem neumestno, da bi bilo načelstvo; nevarnost je prevelika, da si člani načelstva dajejo taka privolitja med seboj po načelu, da roka roko umiva. Čudno je, da regulativ ne nevarnosti ni preprečil, ko vendar sam določa, da je za pravne posle med družbo in člani načelstva treba privolitve direkcijskega ali nadzorstvenega sveta ali skupščine (§ 35. odst. 2. del. reg.)

Pomniti je še, da je po regulativu samo zabranjeno začetni podjetje iste vrste ali vstopiti vanje, ne bi pa bilo mogoče brez posebne določbe v statutu braniti članu načelstva, da nadaljuje podjetje ali ostane v njem. Mislimi treba, da je skupščina to vedela in da pač ni našla zapreke, sicer bi te osebe ne bila izvolila; toda če ni vedela?

Cele konkurenčne prepovedi teoretično pravzaprav ni treba, če pomislimo, da je skupščini itak prepuščeno, da opozove članstvo v načelstvu kadar hoče, ne da bi navedla vzroke. Po drugi strani

pa treba vendar priznati, da je sklic skupščine in cela skupščina tako nerodna stvar, da je vendar dobro, ako se more družba brez nje iznebiti kršilca. Sedanja ureditev je nepopolna, ker regulativ ni dal, tudi ni mogel dati nikakoršne sankcije za kršitev, n. p. da prestane članstvo v načelstvu s kršitvijo samo po sebi ali da nastopijo kake druge pravne posledice. Danes je položaj samo ta, da bi bilo morda mogoče od kršilca zahtevati odškodnino; škodo bi seveda morala dokazati družba, dokaj težak dokaz. V novem zakonu bo treba celo vprašanje urediti temeljito, za enkrat treba opozoriti, da družbe v svojih statutih lahko določijo, da sama po sebi prestane funkcija člana načelstva, če krši statutarne konkurenčne prepoved, in da se da ta sankcija še poostriži s konvencionalno kaznijo. Že sam po sebi bi se pa spremenil položaj, ako bi se statuti prilagodili načinu organizacije, ki ga priporočam, da bi se namreč v načelstvo postavljali strokovnjaki kot nameščenci družbe s stalnimi prejemki (seveda poleg tega

lahko tudi s tantijemo); v tem primeru bi se pač tudi po sedanjem pravem stanju moglo trditi, da člani načelstva spadajo pod zakon o trgovinskih pomočnikih in pod zakonito konkurenčno prepoved.

6. O prejemkih članov načelstva govorim na drugem mestu.

7. Pač pa naj omenim, kaj statuti navajajo glede načina poslovanja načelstva — ne vsi vsega —:

(Dalje sledi.)

„ADRIA“
prašek za pecivo
in vanilin sladkor
priznana najboljši!
Odklanjajte slične a manj
vredne izdelke!

Najprvo bo prevzela 700 gledališč s 50 milijoni kapitala.

Elektrifikacija alpskih železnic. Avstrijske zvezne železnice so začele z izvedbo druge točke glede elektrifikacije alpskih prog. Do konca leta 1928 bodo električno obratovale proge Salzburg-Wörgl in Kufstein-Wörgl ter Innsbruck-Brenner. Vmesni del Wörgl-Innsbruck bo imel električni pogon že v začetku leta 1927. Če bo vreme ugodno, bo do takrat električno obratovala tudi proga zahodno od Innsbrucka tja do švicarske meje. Izvršba vseh teh del bo dala seveda veliko možnost zaslužka in bo zboljšala delovni trg. Število delavcev, ki jih bodo potrebovali pri stavbnem in strojnem delu, cenijo na 20.000. Ker bodo ti dobro zaslužili, se bo poznalo to seveda tudi drugod.

Letno 500.000 komadov držal za dežnike iz bukovega lesa, priprosto izdelanih, poliranih, 18 do 20 mm debeline, potrebuje za izvoz neka tvrdka v Slavoniji. Interesentom je naslov dotične tvrdke v pisarni zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani na razpolago.

Karteliranje angleške tekstilne industrije. V kratkem se osnuje na Angleškem kartel angleške tekstilne industrije, ki bo imel v prvi vrsti namen enotne eksportne politike.

Denarstvo.

Obtok bankovcev Narodne banke. — Po stanju dne 31. decembra 1925 je imela naša Narodna banka v obtoku za 6062 milijonov dinarjev bankovcev, obtok se je v zadnjih osmih dneh meseca decembra 1925 zvišal za 137 milijonov dinarjev.

Federal Reserve Bank of New York je zvišala obrestno mero od 3½ na 4. Ostale tri rezervne banke so napravile to že pred več tedni. Takrat, ko je zvišala obrestno mero Angleška banka, so Amerikanci rekli, da ji ne bodo sledili. Pa so ji le.

Velikanska emisija akcij. Dillon Read and Co so izdali v New Yorku za 55 milijonov dolarjev akcij družbe National Cash Register (cash = blagajna), po 50 dolarjev za akcijo. Emisija je bila takoj desetkrat s podpisom presežena in je šel kurz brž gor na 54 dolarjev. To je ena največjih akcijskih emisij v Severni Ameriki doslej. Dillon Read and Co so postali v zadnjem času znani po svojih velikih finančnih operacijah za srednjeevropska javna in zasebna posojila. Eden družabnikov in upravitelj tvrdi, da Dillon Read dr. je Mr. Logan, ki srednjeevropske razmere prav temeljito pozna. Kakor znano, Zedinjene države v reparacijski komisiji oficijelno niso bile zastopane, pač pa se je Logan takorekoč neoficijelno kot zastopnik Amerike udeleževal posvetovanj in sklepov reparacijske komisije.

Znižanje obrestne mere na Nemškem. Na Nemškem je preveč dnevno tekočega denarja in morajo banke gledati, da spravijo denar tudi v inozemstvo. Zato bo Nemška državna banka obrestno mero znižala, če je ta čas, ko to pišemo, že ni. Znižanje mere bo znašalo najmanj en odstotek. So pa v krogu državne banke tudi vplivni strokovnjaki, ki z znižanjem nikakor ne soglašajo in pravijo, naj ostane obrestna mera taka, kot je bila doslej. Ta struja pa ne bo zmagala, ker je tudi vlada države za to, da se obrestna mera zniža. Na Nemškem znižanje, v Ameriki in na Angleškem zvišanje, tak je današnji svet.

Promet.

Nove železnice. — Prometno ministrstvo je proračunilo o novem državnem proračunu za gradbo novih železnic vsoto 68 milijonov dinarjev. Po načrtu se s tem kreditom pokrijejo stroški za gradbo železniške zveze med Rogatecem in Krapino.

Promemba potniške tarife. — Po časopisnih poročilih se v prometnem ministrstvu razprave o znižanju potniške tarife nadaljujejo in se v kratkem zaključijo. Ako so poročila zanesljiva, se potniška tarifa zniža za 40%.

Proračun prometnega ministrstva. Prometno ministrstvo je izdelalo načrt svojega proračuna za 1. 1926/27. Celokupni proračun bi znašal 3.142.000.000 Din. Za redne izdatke je določeno 2.928.079.000 Din, za izredne pa 213.920.100 Din. Redni izdatki so razdeljeni tako-le: ministrstvo samo 6 milijonov

nov 732.160, direkcija za graditev novih železnic 7.620.680, uprava avtomobilskega prometa 9.501.880, uprava za eksploatacijo gozdov in emeriguiranje gradbenega materiala 16.808.460, direkcija rečnega prometa 5.059.360, uprava državnih železnic 5.517.510, uprava železniških delavnic za popravilo prometnih sredstev 297.312.320, direkcija pomorskega prometa 77.534.050 Din. Od izrednih izdatkov odpade na direkcijo za graditev novih železnic 159.050.000, na direkcijo rečnega prometa 3.700.000, na upravo državnih železnic 42.600.000, na upravo železniških delavnic 3.000.000 in na direkcijo pomorskega prometa 6 milijonov 170.100 Din.

Kaj bo s tarifnim odborom? Običajno se pri vsaki spremembi ministra sbranja ponavljajo obljube, da bo tarifni odbor sklican v najkrajšem času. Pri tem stalno se ponavljajočih obljubah je že preteklo sedem let, ne da bi še doživeli sklicanje tarifnega odbora. V nekaterih časopisih smo čitali, da obstoja še neka mala zapreka, namreč, da zemljoradniške zadruge še niso poslale imen svojih kandidatov in da bo takoj, ko bodo tudi te predlagale svoje kandidate, sklican tarifni odbor. Bojimo se, da pomeni tudi ta vzrok navadno zavlačevanje.

Davki in takse.

Pobiranje davka na poslovni promet pri uvozu blaga v Italijo. — Italijansko finančno ministrstvo je z novim letom na novo uredilo pobiranje davka na poslovni promet za uvoženo blago. Prometnemu davku je zavezano skoro vse blago, ki se uvaža v Italijo. Pobira se davek po posebnih postavkah za posamezne blagovne skupine. — Prometni davek pobirajo carinarnice ob carinskem poslovanju. Uvoznik je dolžan, da napove vrednost blaga (ceno), kateri se pršteje še železniška voznina od italijanske uvozne do namembene postaje, dalje embalaža in eventualna zavarovalnina. Za olajšanje manipulacije se davek od blaga, ki tvori večino italijanskega uvoza, pobira od povprečnih cen in sicer samo v primeru, ako uvoznik napove nižjo vrednost nego povprečno ceno. Carinarnice so upravičene zahtevati od uvoznika, da predloži fakturo ali kak drug dokument, iz katerega je razvidna cena. Niso pa upravičene zahtevati fakture ali podobnih dokumentov, ako pobere carinarna davek na poslovni promet po povprečni ali uradni ceni (če se pobira carina po vrednosti), dalje ako se uvaža blago v poštnih paketih, ki so zavezani 1% davku na poslovni promet. Carinarnice smejo zahtevati od italijanskega konzulata vidirano fakturo samo v izrednih primerih, ako bi niti faktura, katero predloži uvoznik, niti deklaracija ne zadostovali, da se obvarje državo škode, posebno v primerih, v katerih gre za vrednost preko 5000 lir. Italijanske carinarnice imajo nalog, da v prvih dveh mesecih dobrohotno postopajo in ne ovirajo nagle odprave uvoznih pošilk.

RAZNO.

Madžarski falsifikatorji. — Zadeva budimpeštanskega škandala drži še vedno v napetem pričakovanju kakor vse poslovne, tako zlasti beograjske politične in diplomatske kroge. Posebno zanimanje vlada za postopanje jugoslovenske vlade v tej zadevi. V soboto so se na zunanem ministrstvu neprestano vršili razgovori z diplomati, ki so akreditirani na jugoslovenskem dvoru: razen diplomatskih zastopnikov Male antante so posestili ministra Ninčiča italijanski poslanik Bodrero, ki se je baš vrnil iz Rima, potem francoski poslanik Grenard in avstrijski zastopnik, ki so želeli od Ninčiča informacij glede zadržanja jugoslovenske vlade. Sicer se pa beograjski uradni krogi držijo zelo rezervirano. »Vreme« zatrjuje, da bo falsifikatorska afera zelo ohladila odnose med Beogradom in Madžarsko, kateri so prišli v zadnjem času na zelo dobro pot. Vendar pa bi se dali v tem oziru napraviti kaki koraki le skupno s Francijo in v sporazumu z drugimi vladami Male antante. Ti ukrepi pa bodo na vsak način miroljubnega značaja in v skladu z željami, ki jih bo izrazila Zeneva. Dosedaj nista niti jugoslovensko poslaništvo v Budimpešti niti tamošnji konzulat prejela nikakih navodil glede ukrepov, ki se morebiti imajo

napraviti. »Politika« poroča, da je Ninčič izjavil inozemskim diplomatom, da sledi jugoslovenska vlada z največjo pozornostjo preiskavi v Budimpešti in da bo znala skupno s Češkoslovaško in Rumunijo ščititi skupne interese, ki so bili ogroženi po brezvestni akciji iredentističnih in revizionističnih madžarskih elementov, ki se niso ustavili niti pred ponarejanjem bankovcev v svojih stremljenjih, da bi škodovali gospodarskemu položaju in dobremu imenu sosednjih držav. Med vladami Male antante, zaključuje »Politika« svoje informacije, so bili v sporazumu s Francijo že storjeni koraki v Budimpešti, da bodo madžarski zločinci strogo kaznovani in pridejo prizadete države do svoje odškodnine. Medtem pa zatrjuje »Pravda«, da se je francoskemu in češkoslovaškemu poslaniku uradno odgovorilo, da ne more kraljevinna SHS nastopiti z nobeno demarš v Budimpešti, dokler ne dožene, da so se v resnici ponarejevali dinarske novčarnice v Budimpešti. Preiskava je v polnem teku in ko bo dokončana, bo jugoslovenska vlada sklepala o svojem nadaljnjem postopanju.

Ponudba za brezplačni prevoz naših razstavnih predmetov v Filadelfijo. Rudarsko industrijska družba Adriabauksit, Šibenik, je brzojavno sporočila zbornici za trgovino, obrt in industrijo naslednje:

»Blagovolite vzeti na znanje, da smo poslali ministrstvu trgovine in industrije naslednjo brzojavno ponudbo: Z ozirom na razstavo v Filadelfiji nam je čast ponuditi ministrstvu za obče narodne svrhe brezplačno uporabo naših direktnih parnikov Šibenik-Filadelfija za prevoz razstavnega materiala. Parniki kreažo v Šibeniku redno mesečno velike tovore bauksita in bo naše društvo radevolje dovolilo naši industriji in umetnosti najugodnejši brezplačni prevoz do mesta razstave. Ukrcanje in izkrcanje na račun pošiljatelja. Prihodnji parnik »Lady Kathleen« 6.000 ton, odpotuje 20. januarja, »Clearpool« 15. februarja in za tem redno v polovici meseca. Prosimo ministrstvo pravočasno obvestiti interesirana oblastva in ustanove in da nam blagovolijo sporočiti svoje rešenje o tem predmetu. — Rudarsko industrijska družba Adriabauksit.«

Priročna knjižica za delodajalce in zavarovane delavce. Tajnik Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Osijeku g. F. Rauch je izdal priročno knjižico, ki vsebuje točna pojasnila zakona o zavarovanju delavcev. Cena knjižice je 12 dinarjev.

Razstava poljedelskih strojev v Parizu. V Parizu se vrši od sobote 16. t. m. do nedelje 24. t. m. splošna in mednarodna razstava poljedelskega orodja in strojev, kakor tudi sejma za semena. Prireditelj bo v Parc des expositions (Porte de Versailles). Razstava je velike važnosti za pospeševanje poljedelstva in jo vsako leto posejajo trgovci in poljedelci iz cele Francije, kakor tudi iz inozemstva. Informacije daje ravnateljstvo (Pariz VIII., Rue Jean-Goujon 8).

Za izvoznike vina v Avstrijo. Po obojestranskem sporazumu so stopili avtonomnim potom v veljavo tarifni deli nove pogodbe, katero smo sklenili z Avstrijo. Napravili smo to z rešenjem C. br. 43.811 za naš tarifni del pogodbe. Ravnatelko je napravila tudi Avstrija. Avstrijski tarifni del predvideva uvozni kontingent vina iz naše države. Ker so pa za uvoz tega vina potrebna dovoljenja, so naši interesi zahtevali pojasnila o tem, katera oblast v Avstriji je pristojna za izdajanje teh dovoljenj. Po poročilu našega poslanstva na Dunaju, je za izdajanje dovoljenj za uvoz vina v Avstrijo, bodisi, da se uvaža po pooblaščenem, bodisi po rednem carinskem tarifu pristojno avstrijsko ministrstvo financ (Bundesministerium für Finanzen), ki izdaja dovoljenja sporazumno z drugimi zainteresiranimi oblastvi. Potemtakem morajo naši izvozniki vina nasloviti svoje prošnje izključno ministrstvu financ.

»Trgovina i obrt«, strokovni list za vse trgovske in obrtne stroke, izdaja izza 1. t. m. Konzorcij za izdajanje strokovnih časopisov v Zagrebu.

Drobiž. Na Angleškem so cene premožu zvišali nekateri rudniki za 4 šilinge na tono, pa so kljub temu še za 5 do 6 šilingov nižje kot v začetku lanskega leta. Tudi na Francoskem so se cene dvignile, pri industrijskem premožu n.

pr. 4—5 frankov za tono. — Včasih je prišel na svetovnem trgu v poštev samo divji kavčuk iz Brazilije. Rastoča potreba in odvisnost od Brazilije je napotila razne države, da so začele dobivati kavčuk na plantažah. Zlasti v Jugovzhodni Aziji je število plantaž tako naraslo, da brazilski kavčuk že davno ne igra vodilne vloge več. Sedaj se hočejo osamosvojiti tudi Amerikanci v Zedinjenih državah, in je sklenila vlada uporabo več tisoč hektarov sveta za napravo kavčukovih plantaž v Južni Kaliforniji. Spričo ogromne avtomobilne industrije v Zedinjenih državah bodo te plantaže seveda velikega pomena. — Turška narodna skupščina je sklenila vpeljavo gregorijanskega koledarja in razdelitev dneva po zgledu Evrope na 24 ur. Za podlago časovne določitve velja meridian, ki gre skozi mesto Brusa. Poleg gregorijanskega koledarja ostane v veljavi še stari mohamedanski koledar. — Turški tkalni industriji v Mali Aziji se slabo godi, zato so dotični poslanci vložili interpelacijo na skupščino, naj industrijo ernerično štiti. V kratkem izide tozadeven zakon. — Londonska Westminster Bank je prva od velebank določila letno dividendo, in sicer 20 odstotkov na 20 funtnih akcijah in 12½ odstotno na 1 funtne akcije.

Ljubljanska borza.

Dne, 13. januarja 1926.

Vrednote: Investicijsko posojilo iz l. 1921 den. 78, bl. 79; Tobačne srečke iz leta 1888 den. 326, bl. 827, zaklj. 326; Zastavni listi Kranjske deželne banke den. 20, bl. 22; Kom. zadolžnice Kranjske deželne banke den. 20, bl. 22; Celjska posojilnica d. d., Celje den. 200, bl. 205; Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana den. 210; Merkantilna banka, Kočevje den. 100, bl. 102, zaklj. 102; Prva hrvatska štedionica, Zagreb den. 965; Slavenska banka d. d., Zagreb den. 49; Kreditni zavod za trg. in ind., Ljubljana den. 175, bl. 185; Strojne tovarne in livarne d. d., Ljubljana den. 125; Združene papirnice Vevče, Gorčane in Medvode d. d., Ljubljana den. 110, bl. 118; »Stavbna družba« d. d., Ljubljana den. 100, bl. 110; »Sešire«, tovarna klobukov d. d., Škofja Loka den. 115.

Blago: Hrastova drva, suha, 1 m dolžine, fco nakladalna postaja 10 vag. den. 17.40, bl. 17.40, zaklj. 17.40; Bukovi hlodi, 1. II., monte, od 30 cm prem. naprej, z do 20% od 25 do 29 cm prem., te zadnje samo la od 2.50 dolžine naprej, fco vag. nakladalna postaja 50 vag. den. 200, bl. 200, zaklj. 200; Deske 18 mm, 4 m, večina smreka, paralelne, suhe, monte, fco vag. Postojna tranz. 1 vag. den. 580, bl. 580, zaklj. 580; Deske 25 mm, 4 m, jelka, monte, paralel, fco vag. Postojna tranz. 1 vag. den. 540, bl. 540, zaklj. 540; Koruza, umetno sušena, fco vag. slavonska postaja bl. 160; koruza, umetno sušena, fco vag. bosanska postaja bl. 150; koruza, času primerno suha, fco vag. slav. postaja, gar. znano prispetje v Ljubljano 1 vag. den. 128.50, bl. 128.50, zaklj. 128.50; koruza medjimurska, fco vag. nakladalna postaja bl. 175; koruza, umetno sušena, fco vag. sremska postaja bl. 160; koruza, umetno sušena, fco par. Kranj 1 vag. den. 190, bl. 190, zaklj. 190; koruza nova, času primerno suha, fco vag. Novi Sad 1 vag. den. 125, bl. 125, zaklj. 125; koruza, v peči sušena, domača, fco vag. slovenska postaja bl. 165; pšenica bačka, 76 kg, 2%, fco vag. nakladalna postaja bl. 305; pšenica sremska, 73.74, 2%, fco vag. nakladalna postaja bl. 295; ajda domača, fco vag. slov. postaja bl. 260; ajda poljska, ocarinjena, fco jugomeja bl. 262.50; rž, 73 kg, glasom vzorca, fco vag. bačka postaja bl. 212; rž merkantilna, fco vag. medjimurska postaja bl. 200; proso rumeno, gl. vz., par. Ljubljana bl. 225; proso rumeno, fco vag. slov. postaja bl. 215; ječmen, 62 kg, malo zaduhel, glasom vzorca, fco vag. bačka postaja bl. 160; otrobi drobni par. Ljubljana bl. 150; otrobi drobni, fco vag. nakl. postaja bl. 130; otrobi debeli, domači, fco vag. slov. post. bl. 155; otrobi drobni, domači, fco vag. slov. post. bl. 135; otrobi ržni, domači, fco vag. slov. post. bl. 120; oves rešetani, fco vag. ban. postaja bl. 190; oves rešetani, fco vag. srem. postaja bl. 200; Tomazeva žindra v vrečah po 100 kg, gar. 17/18%, neocarinjena, fco vagon Ljubljana bl. 120.

TRŽNA POROČILA.

Mariborsko sejmsko poročilo. Na svinjski sejem dne 8. januarja 1926 se je pripeljalo 118 svinj, cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5—6 tednov stari komad 125 Din; 7—9 tednov 200—250; 3 do 4 mesece 300—350; 5—7 mesecev 400—450; 8—10 mesecev 520—650; 1 leto 1400—1500; 1 kg žive teže 11.50 do 12.75; 1 kg mrtve teže 15 do 18 Din. Prodalo se je 81 svinj.

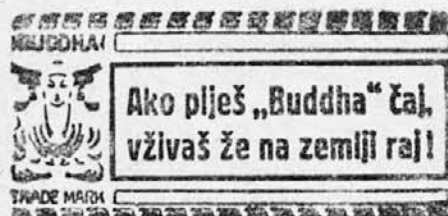
Zateško hmelnjsko tržišče. — Iz Zateca poročajo: Iz začetka leta je naraslo povpraševanje po hmelju na žateškem hmelnjskem tržišču zlasti za izvoz. V zadnjem času se je prodalo več partij po 4600 do 4750 in za fino blago po 480 Kč za 50 kg.

KOVINSKI TRG OKOLI 10. JANUARJA

Dobra konjunktura na ameriškem trgu prehaja tudi v novo leto. Po kratkem odmoru se je trg spet očvrstil in se izobno drži, obrati delajo z 90 odstotno kapaciteto. Največ naročil dajejo železnice, prve konsumentinje ameriške je-klene industrije. O tem smo poročali v »Trgovskem listu« že v posebnem član-ku, ko smo govorili o konkurenci med železnico in aeroplanom. Produkcija su-rovega železa se dviga, pa se kljub temu cene dobro držijo.

Evropski kovinski trg bo nudil letos najbrž drugačno sliko, kakor jo je lani. Lani je bila Francija odločilni faktor v Evropi, letos pa menda ne bo. Nabavni stroški hitro rastejo, sanacija bo produk-cijo še nadalje podražila. Zato bo fran-coska konkurenca na mednarodnem trgu malo ponehala. Od tega ponehanja se bo lahko okoristila najprej Anglija, koje kovinska industrija je preživela v preteklem letu celo katastrofo. Sedaj gleda v boljšo bodočnost. Domača potre-ba se dolgo časa ni krila in se bo morala sedaj, na evropskem kontinentu pa An-glija ne bo imela tekmecev. Nabavni stroški v Nemčiji so slejkoprej zelo vi-soki in se od te strani ni bati še nižjih cen. Vendar je pa stremljenje nemških producentov po eksportu zelo veliko in se bo skušala Nemčija na svetovnem tr-gu zmeraj bolj uveljaviti. Če ne pride kaj nepričakovanega, računijo s trdnimi cenami. Za evropsko železno industrijo zelo razveseljivo znamenje je njena zvi-šana konkurenčna zmoglost na ameri-škem železnem trgu; ponudbe angleških in belgijskih tovarn so pod ameriško pa-riteto. Računijo tudi z ožjim stikom po-sameznih evropskih železnih industrij. Lani so vsako zvezo preprečili Franco-zi, ker jim je ustvaril padajoči frank zelo ugodno pozicijo; morda jih bo se-danji položaj napravil malo bolj popust-ljive. Seveda, kaj definitivnega se ne da reči; take reči gredo težko in počasi.

Cene na angleškem kovinskem trgu se dobro držijo, kar marsikomu ni všeč, ki si hoče pridobiti konsumente nazaj. Cleveland št. 1 je notiral 71 šilingov, št. 3 68 šilingov in 6 pence, št. 4 pa 67/6. — Francoski trg je zelo živahen, a to je samo znamenje prihajajočega preobrata. Ne kupujejo zato, da bi krili potrebo, temveč zato, ker se bojijo nadaljnega zvišanja cen. Negotovost glede vladnih naredb v svrhu sanacije francoskih držav-nih financ vpliva na ves trg zelo ne-

ugodno in je povod najrazličnejšim kom-binacijam. Cene na francoskem doma-čem trgu so še nadalje zelo trdne in so notirale: surovo železo 367 frankov, he-matit od 495 do 525, železo v palicah 620, tračnice 560 do 580, surova ploče-vina 710, srednja 820, fina 1080 frankov.

— Belgijski trg je bil miren, brez po-sebnega delovanja, cene so se dobro dr-žale in so notirale: železo v palicah 585 belgijskih frankov, tračnice 575, surova pločevina 625, srednja 675, fina 890 do 950. — Padec franka povzroča italijan-ski železni industriji velike skrbi. Ka-kor smo videli v zadnjem poročilu, nima ta industrija potrebne podlage in se da le umetno držati. Uvoz iz Francije v Ita-lijo izkazuje tudi v preteklem letu velik previšek napram letu 1924.; v prvih osmih mesecih 185.000 ton, za 80.000 ton več kot v istih mesecih leta 1924; tudi v naslednjih mesecih pričakujejo večji uvoz. — Nemška produkcija v prvih enajstih mesecih preteklega leta je bila dosli večja kakor v istih mesecih 1924; znašala je 9.461.000 ton surovega železa in 11.442.000 ton jekla napram 6.939.000 in 8.786.000 leta 1924. Nemški trg se večmesečne otroplosti še ni otesel; do-mača kupčija je nezadovoljiva, denarja še zmeraj primanjkuje. Eksportna trgo-vina si je pa opomogla, naročila prihajajo v zadostnem številu. — Zaposlenost v železnoslovaških strojnihi tovarnah je proti koncu meseca malo ponehala; ker bo pa vsled novega stavbnega zakona v pomladi stavbno gibanje skoraj gotovo živahnije, bo imela delo tudi kovinska industrija. Želijo pa temeljito preosno-vo na denarnem trgu. Eksportna trgovina v novem letu ne kaže dobro; nasledstve-ne države skušajo uvoz kolikor mogoče omejiti, Nemčija si hoče svojo pozicijo na svetovnem trgu priboriti nazaj. — Poljska železna industrija se bori z ve-likimi sitnostmi in težavami, kar z ozi-rom na velikanski padec zlatnika in iz tega izvirajočo krizo poljskega gospo-darstva prav lahko razumemo. Poljski železni sindikat sicer ne bo mogel dosti pomagati, vendar bo pa napravil konec

brezumno nizkim cenam. — Na ruskem železnem trgu še kar naprej primanjku-je blaga. Že večkrat smo govorili o tem. Kakor poročajo ruski listi, se tudi v bliž-nji bodočnosti ne bo nič obrnilo na bo-lje, ker so tovarne s premogom in z ru-do zelo slabo založene in je v tej smeri le malo upanja, da se bodo razmere temeljito spremenile.

DOBAVA, PRODAJA.

Dobave. Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 19. januarja t. l. ponudbe za dobavo 75, 100 in 75 m³ meh-kih, suhih desk, za dobavo 80 komadov hrastovih pragov ter za dobavo 1721 kg raznih kovinskih stružcev. Predmetni po-goji so na vpogled pri ekonomskem ode-lenju te direkcije. — Vršile se bodo na-slednje ofertalne licitacije: Dne 18. ja-nuarja t. l. pri intendanturi Dravske di-vizijske oblasti v Ljubljani glede doba-ve 500.000 kg pšenice. Dne 27. januarja t. l. pri direkciji državnih železnic v Za-grebu glede dobave materiala za ma-šenje, dne 28. januarja t. l. pa glede do-bave parne lokomobile in Diesel-motor-ja. Dne 29. januarja t. l. pri direkciji dr-žavnih železnic v Sarajevu glede doba-ve sten za lokomotive; pri direkciji dr-žavnih železnic v Ljubljani glede doba-ve ca 54.000 kg raznih odlitkov iz jekle-ne litine; pri direkciji državnih železn-ic v Zagrebu glede dobave medenega ma-terijala. Dne 30. januarja t. l. pri direk-ciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave materiala za tračnice in kretni-ce, glede dobave 3920 komadov tračnic.

Prodaja pepela od bele litine. Pri di-rekciji državnih železnic v Ljubljani se vrši dne 19. januarja t. l. ofertalna lici-tacija glede prodaje 2490 kg pepela od bele litine. Predmetni pogoji so na vpogled pri ekonomskem odeljenju te di-rekcije.

Dobave. Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 22. januarja t. l. ponudbe za dobavo odlitkov iz sive liti-ne ter za dobavo verig za škripčevje. — Predmetni pogoji so na vpogled pri eko-nomskem odeljenju te direkcije. — Di-rekcija državnega rudnika v Brezi spre-jema do 1. februarja t. l. ponudbe za do-bavo 2000 kg olja za jamske vozičke, do 10. februarja t. l. pa za dobavo strojnega olja in tovalne masti, za dobavo 1000 kg masti za mazanje jamskih vozičkov, za dobavo 1 kopalne kadunje in umivalni-keve ter za dobavo 5000 kg portland-ce-menta. — Vršile se bodo naslednje ofer-

talne licitacije: Dne 1. februarja t. l. pri direkciji državnih železnic v Ljubljani glede dobave 50.000 zvitkov brzojavnih trakov. — Dne 3. februarja t. l. pri di-rekciji državnih železnic v Subotici gle-de dobave klingerita, azbesta in grafit-nega materiala ter glede dobave elek-tričnega materiala; pri direkciji držav-nih železnic v Sarajevu glede dobave mizarskega blaga; pri direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dobave šamot-nega materiala; pri direkciji pošte in telegrafa v Ljubljani glede dobave 100 pelerin. — Dne 4. februarja t. l. pri di-rekciji državnih železnic v Subotici gle-de dobave koksa in katrana ter glede dobave vagonskih delov; pri direkciji drž. žel. v Zagrebu glede dobave stekle-nega materiala; pri direkciji pošte in telegrafa v Ljubljani glede dobave 223 komadov sporednih telefonskih central. — Dne 5. februarja t. l. pri direkciji dr-žavnih železnic v Subotici glede dobave jelovih desk ter glede dobave raznih jermen; pri direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dobave raznega usnje-nega materiala. — Dne 6. februarja t. l. pri direkciji državnih železnic v Ljublja-ni glede dobave 557.000 komadov hra-stovih železniških pragov; pri direkciji državnih železnic v Zagrebu glede do-bave 150.000 kg livarskega koksa; pri direkciji pomorskega saobračaja v Splitu glede dobave raznega materiala (razne barve, laneno olje, dvakrat kuhano, ščetke). — Dne 9. februarja t. l. pri di-rekciji državnih železnic v Ljubljani gle-de dobave 135.500 kg dvakrat rafinira-nega petroleja; pri upravi državnih mo-nopolov v Beogradu glede dobave ciga-retnega papirja. — Dne 10. februarja t. l. pri upravi Dravskega uhojnog skladišta v Ljubljani glede oddaje naprave strelo-voda; pri direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dobave 23 garnitur izde-lanih jeklenih Brotan cevi za lokomoti-ve; pri direkciji državnih železnic v Sa-rajevu glede dobave raznega železa. — Predmetni oglasi z natančnejšimi podat-ki so v pisarni zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesantom na vpogled.

Direkcija državnih železnic v Zagrebu obvešča zbornico za trgovino, obrt in in-dustrijo v Ljubljani, da se licitacija gle-de dobave zakovic, razpisana na 21. ja-nuarja 1926, vrši šele 18. februarja 1926; licitacija glede dobave bakrenega ma-terijala, razpisana na 20. januarja 1926, pa se bo vršila 19. februarja 1926.

Veletrgovina
kolonijalne in
špecerijske robe

Ivan Jelačin
Ljubljana

Zaloga
sveže pražene
kave, mletih dišav
in rudninske vode

Točna
in solidna posrežba!
Zahtevajte cenik!

Galanterija! ter modno
blago, ple-
tenine, nogavice, sukanec, vezanine,
gumbe modne biserne in druge,
palice, nahrbtnike, nože, jedilno
orodje, škarje itd. se dobi naj-
ugodnejše pri

Josip Petelinc
Ljubljana
blizu Prešernovega spomenika
Na veliko! ob vodi. Na malo!

KJE SE
KUPI?
Le pri trvdki
Josip Petelinc
Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika ob vodi.
Najboljši šivalni stroj za rodbinsko ali
obirno rabo, svetovno znanih znamk
Grizner - Adler - Phoenix.
Istotom posamezne dele za stroje in ko-
lesa, igle, olje, jermena, pnevmatika.
Pouk o voženju na stroj brezplačen!
Večletna garancija! Na veliko! Na malo!

GROM

D. Z. O. Z.

carlinsko posredniški in spedijski bureau

LJUBLJANA

Kolodvorska ul. 41

Nastov brzojavkam:

"GROM"

Podružnice:

MARIBOR, JESENICE, RAKEK.

Telefon interurban

št. 454

Obavljajo vse v to
stroko spadajoče
posle najhitreje in
pod najkvalitetnimi
pogoji.

Zastopniki družbe
spalnih voz
S. O. E.
za ekspresne
pošiljke.

Naročajte „Trgovski list“

Veletrgovina

A. ŠARABON

v Ljubljani

prilporeča

špecerijsko
blago

raznovrstno žganje
moko in
deželne pridelke
raznovrstno

rudninsko vodo
Lastna pražarna za
kavo in mlin za di-
šave z električnim
obratom.

CENIKI NA RAZPOLAGO!

TISKARNA „MERKUR“
TRG. IND. D. D.
Tiska knjige, pravila, cenike, račune, letake, časo-
pise, lepake, brošure, posetnice in razglednice.
Izvršuje vsakovrstne trgovske kakor tudi vse druge
uradne tiskovine. Lastna knjigoveznica.

LJUBLJANA - SIMON GREGORČIČEVA UL. 13. - TELEFON 552